BİZ HEPİMİZ TRANSSEKSÜELİZ

Jean Baudrillard

Bugün bir tür yapay yazgının boyunduruğu altında olan cinsel bedenin geçirdiği mütasyonu izlemek ilginç. Bu yapay yazgı: transseksüellik. Burada yapay yazgıdan kasıt doğal düzenden bir sapma değil. Cinsler arasındaki farklılığın simgesel düzenindeki mütasyonun yarattığı sonuç. Transseksüellik (yalnızca) anatomik cinsel dönüşüm anlamında değil, daha genel anlamda travesti, cinsel işaretlerin birbirine karışması ve önceki cinsel farklılık ilişkisine (oyunnuna) karşılık *cinsel farksızlık ilişkisi (oyunu)* anlamında.

Çifte anlamda: transseksüellik hem (cinsel kutupların) bir farksızlaşma oyunu hem de tatmine, hem de tatmin olarak sekse karşı bir kayıtsızlık biçimidir. Cinsel (cinsel kurtuluşun itici gücü olan) tatmine yönelıktir. Transseksüel (cinsel ötesi ç.n.) ise ister cinsiyet değiştirme anlamında antomik, isterse dönmelere özgü giyim kuşam, morfoloji, davranış işaretleri oyunu olsun yapaylığa yönelıktir. Cerrahi ya da semiürjik bir operasyon, işaret ya da organ her halde bir protez söz konusudur. Bugün bedenin yazgısında protez haline gelmek varsa transseksüelliğin de cinsellik modeli haline gelmesi ve her yerde baştan çıkarma aracı olması mantığa uygundur.

Biz hepimiz transseksüeliz. Nasıl ki hepimiz fiilen biyolojik değişim öznesi isek aynı zamanda hepimiz fiilen transseksüeliz. Bu ise bir biyoloji sorunu bile değil. Biz hepimiz *simgesel* olarak transseksüeliz.

Şu Cicciolina'ya bir bakın. Seksin ve onun pornografik masumiyetinin bundan daha müthiş bir ete kemiğe bürünüşü düşünülebilir mi? Cicciolina, aerobik ile buz gibi bir estetiğin bakir meyvası, her türlü çekicilik ve cinsel zevkten arınmış, insan suretindeki adaleli bir otomat olan ve tam da yarattığı bu garip caydırıcılık dolayısıyla sentez bir idol haline getirilebilen Madonna'ya karşıt olarak gösterildi. Fakat, iyi düşünürsek, Cicciolina'nın kendisi de bir transseksüel değil mi? Uzun platin rengi saçlar, kepçe kalıbından dökülmüşe benzeyen göğüsler, bir şişme bebeğin ideal çizgileri, kurutulmuş bir çizgiroman ya da bilim kurgu erotizmi ve özellikle (hiçbir zaman sapkın ve

* (Liberation 14 Ekim 1987)

çapkın olmayan) abartılı bir cinsel söylem, anahtar teslimi topyekün bir ihlâl; pembe telefonların ideal kadını artı—yalnızca cinselliğin abartılı, etobur işaretlerini yaşadıklarını bildiğimiz transseksüel bir kadın ya da bir travesti hariç— bugün hiçbir kadının üstlenemeyeceği etobur bir erotik ideoloji. Cicciolina'da somutlanan etsel dışplazma bu noktada Madonna'nın yapay nitrogliserini ya da Michael Jackson'un hünsa ve frankesteinvari çekiciliği ile buluşuyor. Bunlar hepsi değişim özneleri, dönme, erotik look'u (görünüm ç.n.) cinsel belirsizliğini gizleyen genetik yönden barok yaratıklar. Hepsi, ABD'nde dendiği gibi "gender benders"lar (cinsi belirsiz?).

Cinsel kurtuluş mitosu gerçekte pekçok biçim altında canlılığını sürdürmekle birlikte, düşsel dünyada egemen olan hünsa ve hermafrodit değişkeleriyle transseksüellik mitosu. Orji, arzu ve cinsel farklılıktan sonra şimdi de karmakarışık bir erotik uydurma bolluğu ve tüm debdebesi ile transseksüel özenti. Cinselliğin kendi anlaşılmazlık ve farksızlığının teatral abartısında yitip gittiği bir tür postmodern pornografi. Seks ve siyasetin aynı yıkıcı tasarının parçası oluşundan bu yana çok şeyler değişti: Bugün Cicciolina'nın İtalyan parlamentosuna milletvekili seçilmesi transseksüel (cinselötesi ç.n.) ve transpolitiğin (siyasalötesi ç.n.) aynı alaycı farksızlıkta buluşması sayesinde gerçekleşti. Yalnızca birkaç yıl öncesine kadar düşünülmesi bile olanaksız olan, bugün ise üzerinde hoş bir oydaşma sağlanan bu başarı yalnızca cinsel kültürün değil, siyasal kültürün de bir bütün olarak travestiye doğru kaydığını kanıtlıyor.

Seks işaretlerini aşırıya vardırarak cinsel bedenden, kuputlarını gizlice ayrıştırıp ve mizansenini abartmak yoluyla da arzudan kurtulma stratejisi. Bu strateji, farklılığı yasak yoluyla inadına derinleştiren bir zamanların malum baskı stratejisinden çok daha etkili. Bununla birlikte, ayrımsız hepimizi etkileyen bu stratejinin kimin yararına olduğunu anlamak mümkün değil. Bu travesti rejimi en yaygın biçimde kurumlarımızın da temeli haline geldi. Ona her yerde, siyasette, mimaride, kuramda, ideolojide ve hatta bilimde rastlayabilirsiniz.

Hatta umutsuz kimlik ve farklılık arayışımızda bile. Artık kendimize arşivlerde, bir hatıratta, bir geçmişte ne de bir tasarıda ya da bir gelecekte bir kimlik arama vartimiz yok. Bize anlık bir bellek, apansız bir kavrama yeteneği, anında kendi kendini doğrulayacak bir reklâm kimliği gerekli. Böylece bugün beden için aranan, organik bir denge durumu olan sağlık değil, bedenin geçici, hijyenik ve reklâmla ilgili bir zindelik ifadesi olan formda olma. Bu ise, ideal olmaktan çok bir başarı (performans) ve dolayısıyla hastalığı da bir başarısızlık (karşı-performans) haline getiriyor. Moda ve görünüm açısından aranan artık güzellik ya da çekicilik değil, *look*.

Herkes kendine bir look arıyor. Kendi varlığımızı öne sürmek mümkün olmadığına göre (artık bakışmak yok, baştan çıkarma sona erdi!) geriye (var) olmak ne de hatta bakılmak kaygısından uzakta *görüntü olarak davranmak* kalıyor. Varım, buradayım değil, fakat görünüyorum görüntüyüm —look, look! bu narsisizm bile değil, sığ bir dışa dönüklük; herkesin kendi görünümünün emprezaryosu olmağa başladığı yalnız reklâmlarda rastlanan bir saflık.

Look, video görüntüsü gibi çok az belirgin bir tür minimal görüntü, modanın hâlâ uyandırabildiği türden bir bakış ya da bir hayranlık bile uyandırmayan, özel bir anlamı olmayan düpedüz bir özel efekt, Mac Lahan'ın deyişiyle bir dokunsal görüntüdür. Look moda bile değil, modanın ötesinde ve onu aşan bir biçimdir. Bir farklılık mantığına bile boş verir, bir farklılık ilişkisini dışlar. Farklı olduğuna *inanmadan farklıyı oynar gibidir*. Bu farksızlıktır. İnsanın kendi kendisi olması geçici, yarını olmayan bir performans, yapmacığa yer olmayan bir dünyada artık zevk vermeyen bir yapmacıkçılık halini alır...

Transseksüel ve travestinin bu zaferi, geçmişe bakıldığında, önceki kuşakların sahip çıktığı cinsel kurtuluşun üzerine tuhaf bir ışık tutuyor. Bu kurtuluş, dişinin (erkil o zamana dek daha ziyade erk alanında kaldığından) ve tatminin ayrıcalıklı olarak göklere çıkarılması yoluyla bedenin azami erotik değerinin üstün gelişi olmadığı gibi, bekli de cinslerin birbiri içine geçmesi yolunda bir ara evreden başka bir şey değildi. Belki de cinsel devrimin kendisi transseksüelliğe giden yolda belirleyici bir aşamadan öte bir şey değildi. Temelde her devrimin sorunsal yazgısı da buradadır. Cinsel arzu üzerindeki her türlü sınırı ortadan kaldıran cinsel devrim temel bir soruyu da getirir: Ben bir erkek mi yoksa bir kadın mıyım? (Psikanaliz de bu cinsel tersyüz oluşa en azından katkıda bulundu.) Tüm diğer devrimlerin ilkörneği olan siyasal ve toplumsal devrime gelince, insana özgürlüğünü ve kendi iradesini kullanma olanağını vermekle onu, acımasız bir mantık uyarınca kendi kendine —önceden hiç bilinmeyen bir sorun olan— kendi iradesinin nerede başlayıp nerede bittiği, aslında ne istediği ve kendisinden neler bekleyebileceğini sorgulamaya yöneltmiş olmalıdır. Her devrimin paradoksal sonucu aynı zamanda belirsizlik, tedirginlik ve karışıklığın başlangıcı olması. Ama bunun yanı sıra devrim tercih, çoğulluk, demokrasi gibi başka zevklerin de kaynağı.

Ne var ki, cinsellikte bir demokrasi ilkesi yoktur. Bu hiçbir şey demek değildir. Orji geçtikten sonra cinsel kurtuluşun sonucu herkesin kendi cinsinin (*gender*), türsel ve cinsel kimliğinin arayışı içine girmesidir. Üstelik bu arayışta, işaretlerin dolaşımı ve zevklerin çokluğu dikkate alınırsa, yanıtların sayısının gitgide azaldığı görülür. Böylelikle hepimiz, çok ustalıklı biçimde transseksüel olup çıktık. Tıpkı, gizlice siyasal ötesi (transpolitik) yaratıklar

yani, en karşıt ideolojilere bel bağlamış, onları özümsemiş ve dışlamış, siyasal bakımdan farksız ve farksızlaşmış, hünsa ve hermafrodit, artık yalnızca maske takan ve belki de farkına bile varmadan, kafaca siyaset dönmesi haline gelmiş yaratıklar olduğumuz gibi.

Bakıyoruz, aynı anda başka alanlarda egemen olan nedir? Siyasal (siyasal ötesi) biçim olarak terörizm, patolojik biçim olarak aids ve kanser, cinsel ve genelde estetik biçim olarak da transseksüel ve travesti. Bugün aklımızı çelen yalnızca bu biçimler. Ne cinsel devrim, ne siyasal tartışma, ne kalp ve damar hastalıkları ile iş kazaları ve hatta ne de konvansiyonel savaş (bu arada savaşla ilgili durum mutlu bir rastlantı oluşturuyor: Bugün birçok savaş artık hiç kimsenin ilgisini çekmeyeceğinden yapılmama durumunda) toplu halde insanların ilgisini çekmiyor. Gerçek fantazmalar başka yerde. Her üçü de bir işleyiş ilkesinin bozulmasından ve bundan kaynaklanan sonuçların birbiri içine geçmesi ile oluşan bu üç biçimde. Bunların her biri —terörizm, travesti, aids siyasal, cinsel ya da genetik ilişkinin aşırılaşması aynı zamanda da siyasal ve cinsel olanın kurallarındaki bir yetersizlik ve bozulmaya denk düşüyor.

Bunların her biri, tüm modern medyalar, enformasyon, iletişim viral (virüsten kaynaklanan ç.n.) bir güce sahip ve bulaşıcı olduğundan görüntülerin keskinliği ile katlanarak çoğalan viral, çekici ve farksız biçimler. Bugün, bedenler ve kafaların işaret ve görüntülerden radyasyon aldığı bir kültürde yaşıyoruz. Eğer bu kültür en güzel meyvalarını veriyorsa, aynı zamanda da en öldürücü virüsleri de ortaya çıkarması hiç şaşırtıcı olmuyor. Bedenlerin nükleer kirlenmesi Hiroşima'da başladı. Ama bulaşıcı biçimde medyalar, görüntüler, işaretler, programlar ve şebekelerin yaydığı radyasyonla aralıksız sürüyor.

Çeviren: Serhan Ada